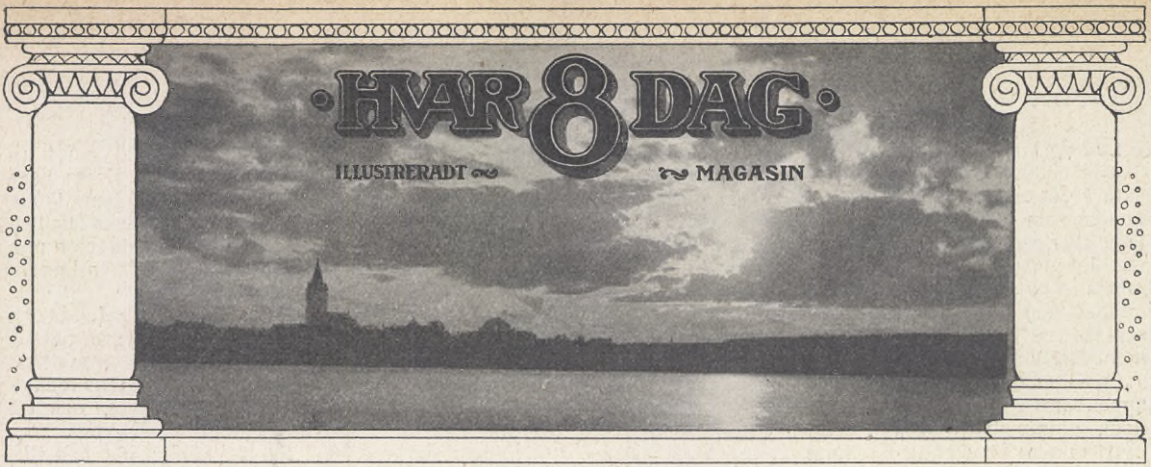

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

NORA I MÄNSKEN. — EFTER FOTOGRAFI.

11TE ÅRG.

DEN 31 JULI 1910.

N^Ö 44.

CM

KP - porträtt.

Ludvig A. Öman.

Kliché - Bengt Silfverparre.

LUDVIG NORMAN.

NAGRA ANTECKNINGAR TILL 25-ÅRSMINNET.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Ludvig Normans namn uppväcker alltid musiksinnets finaste tankar. Det rent lyriska i hans diktning, den äkta svenska molltonen i hans musikaliska idéer ställa honom som typisk representant för den del af 1800-talet som alstrat den tidens ädlaste musikpersonligheter: Josephson — Norman — Söderman. Mera instrumentalist än Josephson, mindre dramatisk än Söderman, intager han en särställning inom vår musiklitteratur som endast före honom Franz Berwald och efter honom, fast i mindre former, Emil Sjögren.

Det kontemplativa lugnet, den djupa tankevärld som uppenbaras i hans verk tillika med hans djupa lärdom, gjorde hans samtid (liksom alltid inför något nytt) mindre förstående för Normans fina musa, fastän den alltid skattade honom högt som nobel pianist, lärare och anförare. Detta visar oss äfven hans ledningsbanas yttre kontur. Det blef en senare tid förunnadt att säkert värdesätta honom som tonsättare, ty den egendomliga tillbakadragenheten i hans formgivning, som endast sällan stiger till ett större patos, behöfver utbildade andar och vana öron för att rätt förstås. Det inflytande Ludvig Norman utöfvat på den yngre generationen svenska tonsättare är mycket stort och har satt många spår. Af hans lärjungar är nog Tor Aulin den som i sin tondiktning mest tagit intryck af lärarens vemodiga sinne.

Dessa enkla rader hafva intet anspråk på att utgöra en uttömmande värdesättning af Normans verksamhet och inflytande på vår tonkonst — de vilja blott vara en vördnadsfull hyllning i anledning af 25-årsminnet af hans den 28 mars 1885 timade död, hvilken dag på flere sätt firats af Sveriges musikinstitutioner och press. Den omfångsrikaste af dessa minnesgärder var minnesfesten vid Musikaliska Akademiens högtidsdag den 21 maj d. å., då förutom minnesal utfördes mästarens mest betydande vokalkomposition med orkester: Kantaten vid Musikaliska Akademiens invigning med den inflåtade vackra hyllningen till A. F. Lindblads minne. (Texten af Edw. Bäckström.)

Utan att vilja utöfva kritik kan undertecknad ej underlåta att påminna om det härliga utförandet af kantatens sopranparti, isynnerhet det ädla och förtjusande ariosot, som kom detsamma till del vid 1:sta Nordiska Musikfesten 1897 genom fru Östbergs utomordentliga sångkonst. För att kunna tolka Normans sånger liksom de flesta af våra svenska tonsättares vokala verk fordras *djup känsla*, icke bravur.

Liksom svensken i allmänhet, hade Norman, oakadt sitt något tunga lynne, sinne för humor och esprit, och i de intima vännernas krets kunde hans inbundna natur plötsligt tina upp och hans sinne flöda öfver af våltalighet och fin humor. Af sina lärjungar älskades han som få och hans många "undersåtar" i det af honom och Julius Günther stiftade "Nya Filharmoniska Sällskapet", liksom senare i den af honom och Wilhelm Swedbom bildade "Musikföreningen" lyssnade andäktigt till hans ord och lydde blindt hans taktpinne.

Underbarnet Ludvig Norman som föddes i Stockholm den 28 augusti 1831 "upptäcktes" mycket tidigt genom några jämnåriga af den sedan på olika områden välbekanta familjen Josephson. Båda familjerna bodde i samma hus vid Skomakaregatan och barnens musikaliska lekar gjorde att Ludvigs något äldre lekkamrat Wilhelm Josephson bad sin syster, den framstående pianisten och lärarinnan Mina Josephson, sedermera fru Schück, höra på honom. Hon undervisade honom sedan från hans 8:de till 11:te år, och förde honom under denna tid till A. F. Lindblad. 11 år gammal spelade han Bachs Fugor och Preludier fullkomligt och hade vid denna tid komponerat flera sånger bl. a.

en till Malmströms "Hvi suckar det så tungt uti skogen?" Nu öfvertog Stein och van Boom hans pianistiska utbildning, och Lindblad blef hans lärare i harmoni. Kontakten med den Josephsonska familjen fortfor dock alltid och vänskapen med director musices, prof. J. A. Josephson samt teaterledaren Ludvig Josephson bibehölls lifvet ut. —

Genom kronprins Oscars (Oscar I), Jenny Linds och andra mecenaters understöd bereddes Norman tillfälle till fortsatt utbildning vid det då nyligen upprättade konservatoriet i Leipzig. Därstädes slog tidens romantiska riktning i musiken ut i full blom, och till romantikerna inom tonkonsten slöt sig Norman.

Norman återkom 1852 till Stockholm, där han alltsedan i hela sitt lif verkade. Utom sitt lärare- och tonsättarekall verkade han de första åren efter sin återkomst äfven som pianist, därvid han fängslade sitt auditorium genom sitt säreget mjuka anslag samt djupt musikaliska och nobla föredrag. Sedan Musikaliska Akademien 1858 kallat honom till lärare i komposition och instrumentation samt ledare af elevorkestern, utvecklade sig hans verksamhet i oafbruten stegring. 1861 blef han kallad till Jgnaz Lachners efterträdare som kapellmästare vid operan, hvilken ledarepost han bibehöll till 1879, hvarefter han ännu i 5 år anförde hofkapellets symfonikonsorter. Under denna hans kapellmästaretid stod vår opera på en höjdpunkt i afseende på konstnärligt fullödig ensemble, som den aldrig senare ernått.

Fastän Norman icke synnerligen älskade operan som sådan, utan mera tillhörde den absoluta musikens tjänare, och icke heller var någon varmare vän af den nu segerrikt frambrutande Wagnerska åren, var han dock rättvis nog att äfven bereda plats för det nya, och under hans ledning fick Stockholm för första gången höra Wagnerverken "Rienzi", "Den flygande holländaren", "Tannhäuser" och "Lohengrin", liksom också flera moderna franska operor.

Sedan Norman lämnat sin operaverksamhet, ställde han sig som ofvan sagts i spetsen för den nybildade Musikföreningen, hvars första konsert, uppförandet af Händels oratorium "Messias" i Östermalms kyrka 1880, bildade en glänsande epok i dåtidens konsertväsende.

Norman blef 1857 ledamot af Musikaliska Akademien, dess preses 1872—74 och återtog 80—82 sin gamla befattning därstädes som kompositions lärare. 1883 tilldelade honom riksdagen en lifränta på 2,000 kr. för hans stora förtjänster om den svenska tonkonsten, hvarjämte Svenska Akademien året därpå tillerkände honom sin prismedalj. Som de flesta större musici sysslade Norman äfven med pennan och efter hans död utgafs en mindre samling uppsatser af hans hand: "Musikaliska uppsatser och kritiker 1880—85".

1864 hade Norman ingått äktenskap med den berömda violinisten Wilhelmina Neruda, numera Lady Hallé. Tilltagande sjuklighet bragte honom stort lidande de senare åren af hans lif och alltmera sällan kunde han ägna sig åt sitt dirigentskap. Hans sista offentliga uppträdande ägde rum några veckor före hans död, då han med nedbrutna kroppskrafter, men fortfarande andlig energi ledde Musikföreningens konsert vid 200-årsminnet af Bachs och Händels födelse. Det var hans farväl till Stockholms musikvärld och den verksamhet han ägnat sitt lif.

*

Ludvig Normans produktivitet som tonsättare är ganska stor, och hans kvarlåtenskap på detta om-

råde rikhaltig, omfattande instrumental- och körverk, kammarmusikverk och sånger, de flesta väl kända och uppskattade. Bland hans verk framstå isynnerhet de båda stora symfonierna n:o 2 i Ess och n:o 3 i D moll tillika med den präktiga "Konsertouvertyren", hvilka verk nu äfven börja bära hans namn till utlandet genom de igångsatta svenska konserterna i Tyskland. Dessutom kan nämnas "Festuouvertyren" och ouvertyren till "Antonius och Cleopatra". Hans körverk äro kanske ännu mer älskade af en större allmänhet, och för denna konstart lämpade sig alldeles särskildt hans sinne. Främst står den sköna Birgittahymnen, för solo, kör och orkester: "Rosa Rorans Bonitatem", däreft "Det guddommelige Lys", motetten "Jordens oro viker", några á capellakörer m. fl. Bland manskvartetterna lyser främst "Eolstoner" med sin elegiska stämning. Sitt eget instrument, pianot, har han skänkt en vacker litteratur: "Konsertstycke" för piano och orkester, de två förtjusande häftena "Lifvets åldrar", och "Barnens danser och lekar" m. m. I högsta musikaliska värde framstå hans kammarmusikverk genom dess nobla formgifning, mästerliga teknik, den nordiskt veka tonen samt här och där glimtar af fin humor. Särskildt böra framhållas pianotriön och pianokvartetten. "Aulinska kvartetten" har ofta

hedrat mästarens minne genom att ha dessa verk på sina program till glädje för den förstående publiken.

Till sist några ord om de Normanska sångerna för en röst och piano. Af dem föreligger en stor mängd, men som ofta, är det blott några få af dem som blifvit i större mening populära, såsom "Ungt mod", "Olgas visa" och mest "Månestrålar". Den sistnämnda tillhör ett häfte romanser till Wirsénska dikter, som rymmer oskattbara små pärlor som vore värda att räddas från glömskan, t. ex.: "Hvad du liknar", "Böcker och kärlek", "Den ångrande", "Den döda" samt af en lättare ton "Pagens visa". Ännu mer beaktansvärd är den förtjusande cykeln "Skogssånger", till tysk (och översatt) text af Wolfgang Müller von Königswinter, tillägnad Fredrika Stenhammar. Dessa sånger ha visserligen rönt tydligt inflytande af den tyska romantiken, men uppvisa äfven den äkta Normanska lyriken och svärmodet, paradt med den finaste pianistiska utarbetning i ackompanjemang. Dessutom präglas n:o 5 af dessa sånger "Hur frisk, o skog du grönskar" af en betagande charme. Jag vill varmt rekommendera dessa sånger åt våra romansångerskor till utförande, som ett värdigt upplifvande af Ludvig Normans minne som romanskompositör.

Foto. Almqvist & Prentitz, Sthlm.

MUSIKALISKA AKADEMIENS MEDALJ ÖFVER LUDVIG NORMAN — i dagarna färdigpräglad.

B. S.

SPETSBERGSKONFERENSEN I KRISTIANIA.

Den 19 juli öppnades i Kristiania *Spetsbergskonferensen*, hvars arbete är afsedt att söka åstadkomma grundvalen för en internationell öfverenskommelse, som

”samtidigt med att den bevarar Spetsbergens karaktär af terra nullius, skapar ordnade och lagliga förhållanden däruppe”.

Efter fotografi.

Kliché: Kon. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Öbg.

Från höger (främst) rundt bordet synas: Legationsrådet Bryhn, minister Falkenberg, landshöfding Hammarskjöld, legationssekr. Westman; medlemmarne af konferensens generalsekretariat franske vicekonsuln i Kristiania Arqué, juris kand. Smith, arkivarier Hammer (generalsekr.), baron de Wrangell, juris kand. Gylde; vidare legationssekr. Loris-Melikoff, prof. baron Nolde, minister Kroupentsky, jur. kand. Eivind Blehr, minister Hagerup.

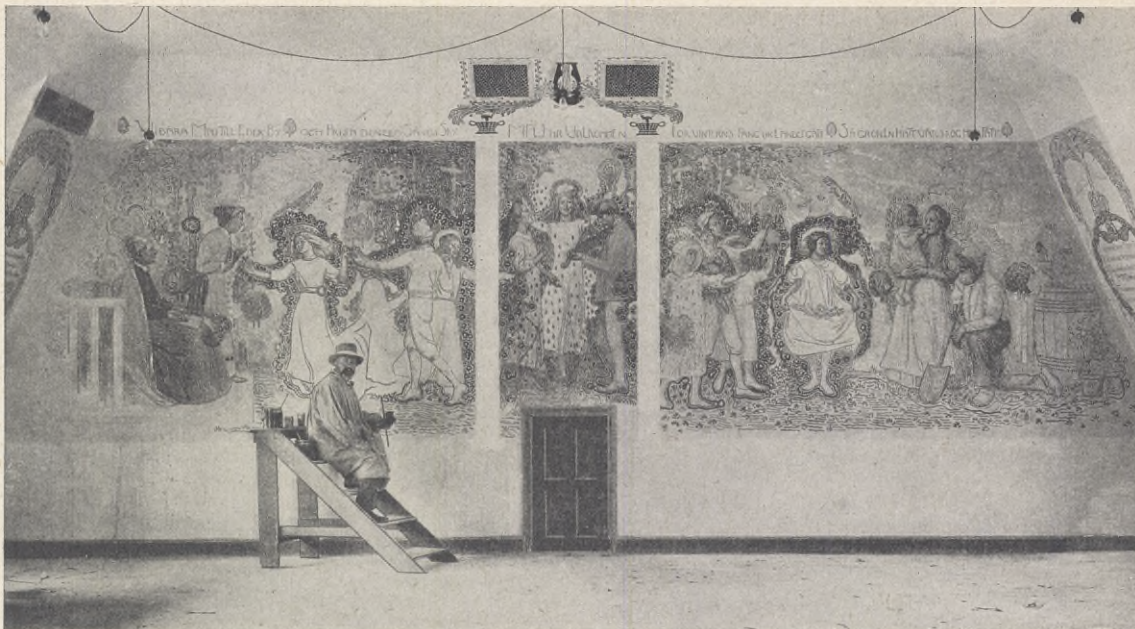

Foto. Alberg & Preinitz, Sthlm.

GEORG PAULI FRAMFÖR SIN STORA VÄGGMÅLNING I ÖSTERMALMS NYA LÄROVERK, STOCKHOLM.

Klubb. Em. A.-B. Bengt Sjöfverparre Sthlm—Oby.

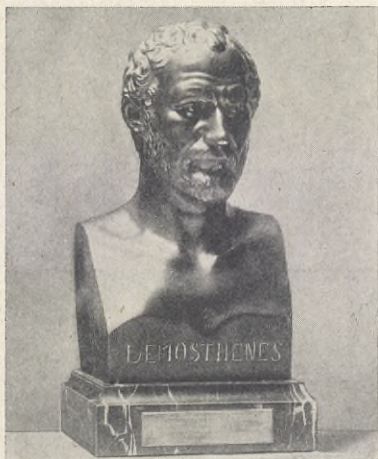

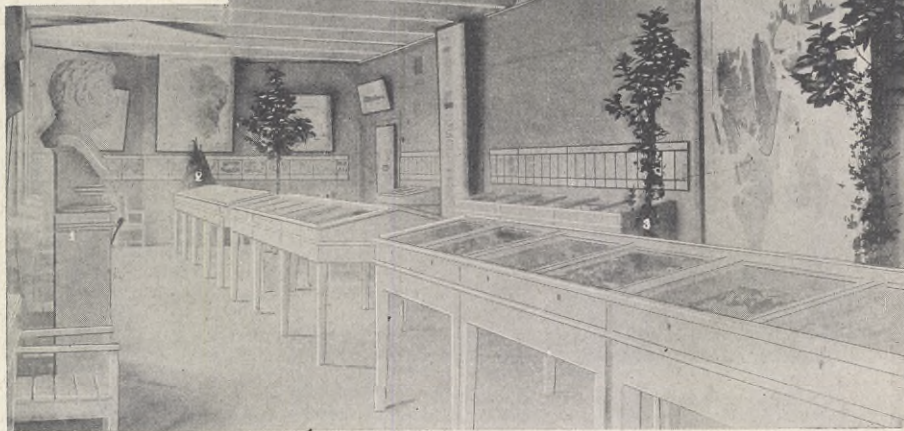
Foto. Alberg & Preinitz, Sthlm.
DEN ANTIKA DEMOSTHENESBYSTEN,

af hvilken de tyska pressmännen, som gästade Sverige, nu sändt en kopia till riksantikvarien Montelius som tacksamhetsbetygelse för hans stora andel i det gästfria svenska värdskapet.

Vidst. bild:

SAMLINGAR FRÅN SPITZBERGEN — utställda i samband med den snart öppnade geologkongressen.

1 är Nordenskiöld's byst,
2 Milles' Svanödlor,
3 Träd från Spetsbergen.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

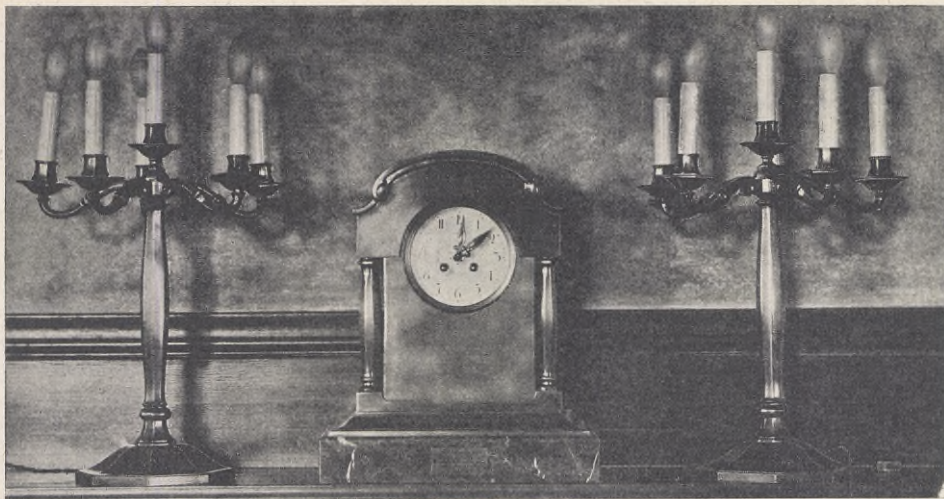
Klubb i Bengt Sjöfverparre.

I musiksalen i Östermalms nya läroverk i Stockholm är artisten *Georg Pauli* nu sysselsatt med att fullborda en stor *väggmålning*, med folkvisan "Maj är välkommen" som ledmotiv. Hufvudmålningen, hvaraf en fotografi här återges, är på midtväggen åt söder. Det hela är måladt i en förenklad färgskala — rött, gult och blått — och hållet i ornamental stil.

I samband med den snart sammanträdande internationella geologkongressen har i dagarna i Stockholm öppnats en utställning af *geologiska samlingar*, gjorda af svenska forskare. Det största intresset vid denna intressanta exposition knyter sig tvifvelsutan till den storartade *utställningen från Spetsbergen*, icke allenast emedan den är den rikhaltigaste och mångsidigaste, utan särskildt emedan ju äganderätten till Spetsbergen f. n. är föremål för underhandlingar inom den i dagarna sammanträdde politiska konferensen i Kristiania. (Se sid. 691.)

Ett rikt åskådningsmateriel ger tillika med en karta en öfverblick öfver de geologiska fynden, som sträcka sig från urformationerna till tertiärperioden. Talrika växt- och djurfossil vitna om det organiska lif som en gång frodats på Spetsbergen.

Å utställningen visas ock prof från de kolyndigheter å Spetsbergen, som nyligen begynt bearbetas.

De tyska pressmännen, som gästade vårt land, ha nu till Sv. Publicistklubben aflåtit en i varmaste ordalag hållen tacksamhetskrifvelse. Med skrifvelsen följde en minnesgåfva, ett taffelur och två sexarmade ljusstakar i brons, vackra alster af tysk konstindustri. — Äfven till dem som organiserat färden eller varit resemarkalkar ha gåfvor aflåtits, såsom till prof. Montelius (se foton å föreg. sida).

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Bengt Silfverparra.

TYSKA PRESSMÄNNENS MINNESCÅFVA TILL SVENSKA PUBLICISTKLUBBEN.

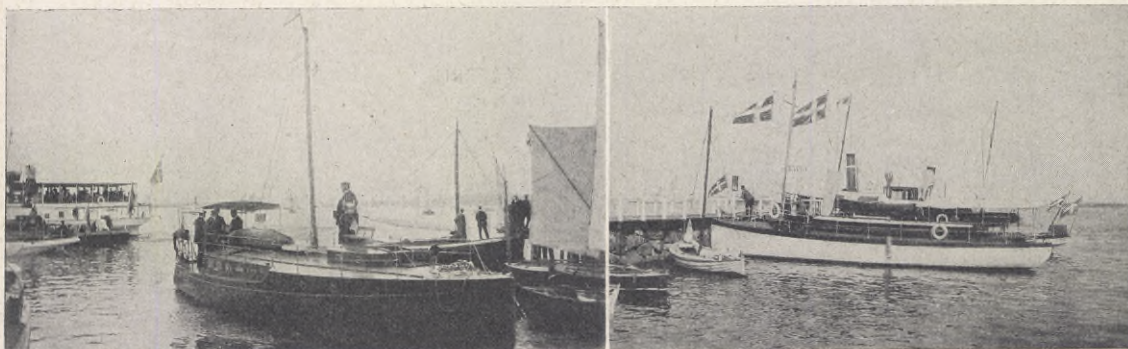

Foto. Lindholm, Gbg.

Kliché: Bengt Silfverparra.

DEN STORA MOTORBÅTSTÄFLAN STOCKHOLM—GÖTEBORG (se föreg. nr.): T. v.: "STANDARD" (S. Hydén & S. Annerstedt, Sthlm), 1:sta pris i internationella och 3:dje i nat. täflan. T. h.: "SCANIA" (H. Schubert & R. Wilton, Sthlm), 2:dra pris i såväl internationella som nat. täflan.

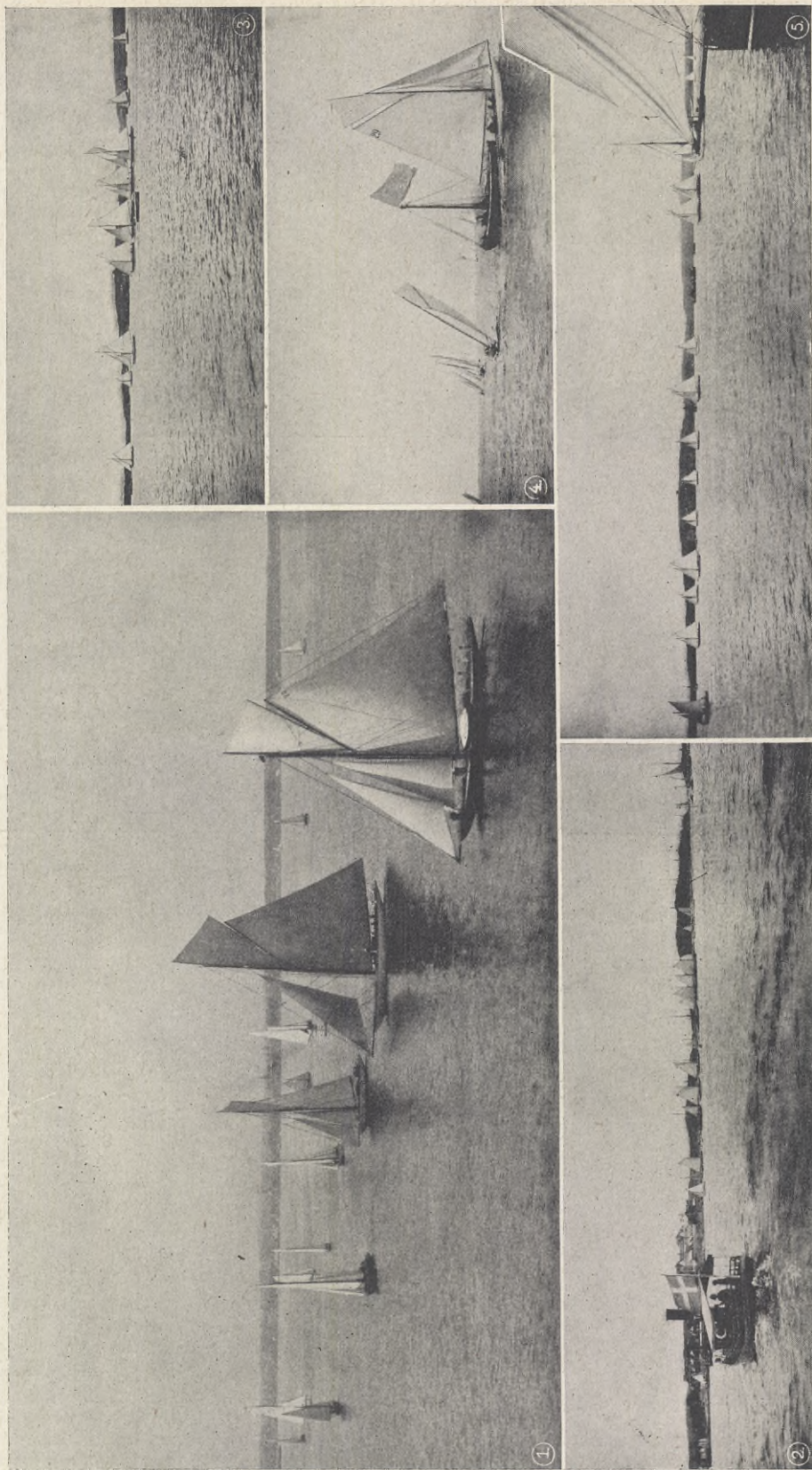
Foto. Borgström, Trelleborg.

Kliché: Bengt Silfverparra.

DEN FÖRSTA LANDSTORMSBEFÄLSKURSEN I SKÅNE har i dagarna hållits i Trelleborg under ledning af major Ekström, kaptenerna Malmros och Holmqvist (Södra Skånska Inf.-reg.). Kursen omfattade 13 deltagare, däraf 4 utbildades till kompanichefer och öfriga som plutonchefer.

GÖTEBORGS KUNGL. SEGELSÄLLSKAPETS STORA JUBILEUMSREGATTA

HVAR 8 DAG

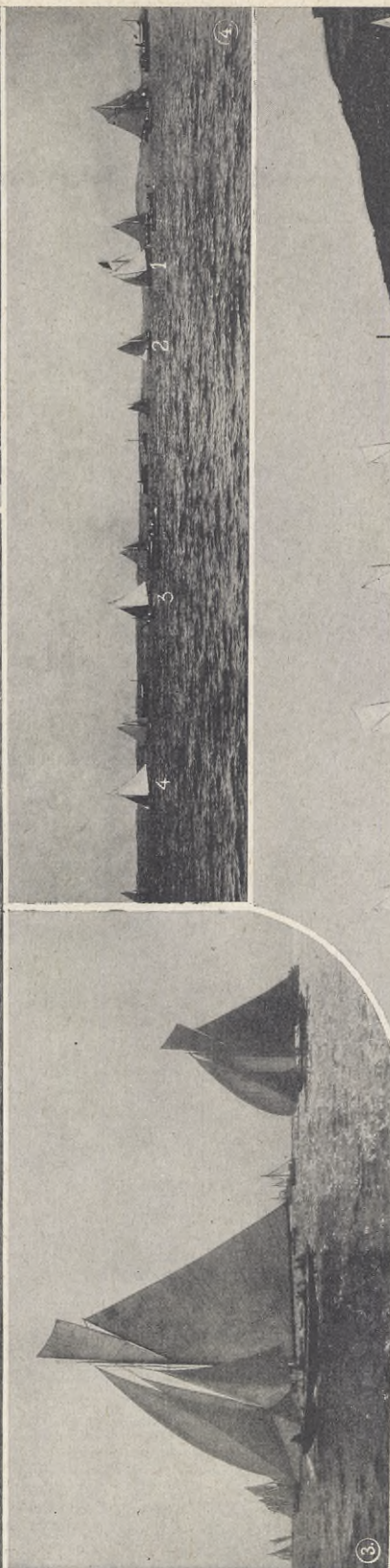

1. DISTANSSEGLINGEN HELSINGBORG-GÖTEBORG DEN 19 JULI: Klart till start. (Foto. Almquist, Helsingborg.) — En vackrare anblick af det fagra Öresund har väl sällan eller aldrig erbjudits Helsingborgs invånare än denna dag — Sundet glittrande i middagsolens strålar, svagt krusadt af en nordvästlig bris, som lät flottiljen af smäckra seglare majestätiskt, sakta gunga fram och åter i avvaktn på startskottet.

2. LÅNGEDRAG UNDER SEGLINGSDAGARNA.

3. FRÅN TÄFLINGARNA VID LÅNGEDRAG DEN 22 JULI: 3. TREDJE STARTEN: Nr 3 och 4 fr. h. är "Karnaval" (1:e prist. i 9 m. klassen), "Liss II" (norsk, 8 m. kl.) som besegrade de fruktade "Decima" och "Woge IV".

4. MÄRKESBÅTEN RUNDAS; främst "Woge IV". — 5. FJÄRDE STARTEN. (2-5 H. 8. D:s Göteborgsfoto)

Storstädtlig och lysande är den jubileumsregatta, med hvilken Göteborgs Kungliga Segelsällskap i dessa dagar firar sin femtioåriga årtika tillvaro. Här är icke platsen att närmare redogöra för hvilken betydelse G. K. S. S. haft i den svenska segelsportens utveckling — heller ej att påvisa huru som samma sällskap vunnit segrar och ståtliga pris å utländska seglingsbanor; må här blott det faktum konstateras, att den nu anordnade jubileumsregattan tack vare den utomordentliga anslutningen blifvit till ett evenemang ej endast i Sveriges utan också hela Nordens idrottslif. Detta faktum vittnar bäst om hvad G. K. S. S. är och erkännes vara.

FRÅN SEGLINGARNA I MARSTRAND DEN 24 JULI. 1. FÖRE UTFÅRDEN TILL STARTPLATSEN — Marstrand i segelskrud. 2. PRINSESSAN MARIA EMBARKERAR. — PÅ BRYCCAN PRINS VILHELM. — 3. "CIRCE" — "MARGA" — 4. 4:DE STARTENS BÅTAR PASSERA GUL MÅRKEBÅT. 1 är "Uarda", 2 "Eiga", 3 "Freja II", 4 "Gypaetos". — 5. INSEGLING TILL MARSTRAND efter passerandet af mållinjen. — EFTER FOTOGRAFIER. 3 foto. Larson, Göteborg.

GÖTEBORGS K. SEGELSÄLLSKAPS STORA JUBILEUMSKEGATTA.

FRÅN TRIANGELSEGLINGARNA VID MARSTRAND DEN 24 JULI:

Klicker: Bengt Sjöföreläsare.

Icke mindre än 116 fartyg stark var regatta-eskadern, som på lördagen — den 23 — från Långedrag anlände till Marstrand, i hvars hamn så småningom, förutom de täflande båtarna, fylkade sig en väldig flottilj af fartyg af alla slag — kosterbåtar, ångjakter, motorbåtar — många andra typer icke till förglömmades.

1 och 2. PRINS VILHELM OCH PRINSESSAN MARIA VID TÄFLINGARNA. X herr Rich. Jonson, ägare till "Ellen", 1:ste pristagare i Grupp B 15-m.-klassen. "Ellen" förde prinsessan ombord.

3. ANDRA STARTEN. 4. "LISS II" — "PEER GYNT" — "TITANIA".

5. EN AF DE GÄSTANDE FRÄMLINGSBÅTARNA BLAND ICKE-KAPPSEGLARNA: Tysk jakt, tillhörande marinen — en f. d. torpedbåt. 6. MARSTRAND UNDER SEGLINGS DAGARNA.

EFTER FOTOGRAFIER. 3, 4 och 6 foto. Larson, Göteborg.

Den plats i Västergötland där *prins Eugen* kommer att vistas under en del af sommaren och söka nya motiv för sina målningar, ligger i en af landskapets vackraste nejder. Det är den grefve Erik Posse tillhöriga egendomen *Dala i Gudhems socken*, prinsen valt till sin sommarvistelseort.

Hela Gudhem, flackt utsträckt mellan Hornborgasjön och södra Billingen i norr samt Mösseberg i söder, kan knappast anses förtjänt af benämningen vackert, men ned mot Mösseberg börjar landskapet bli mera kuperadt, och Gudhems kyrka och kungsgård ligga relativt högt med en bedärande vidsträckt utsikt. Solnedgångarna, då man i aftonrodnadens glöd kan skönja konturerna af de i fjärran västern belägna Halle- och Hunneberg, skildras som särskildt hänförande.

Öfre bilden:
PRINS EUGEN MÅLAR I PARKEN
VID DALA.

De nedre bilderna:
DALA HERRGÅRD, prins Eugens
sommarvistelseort. Gården äges af
grefve Erik Posse i Wreten. Å trappan
synes prins Eugen.

Enär utgifvaren af H. S. D.
f. n. är bortrest, erinras om
vikten af att icke adressera
bref personligt, om de äro
afsedda för vare sig tidnin-
gen eller förlagsaktiebola-
get. : : : : :

Foto. Torin, Alingsås.

Kitohé : Bengt Sjöbergparre.

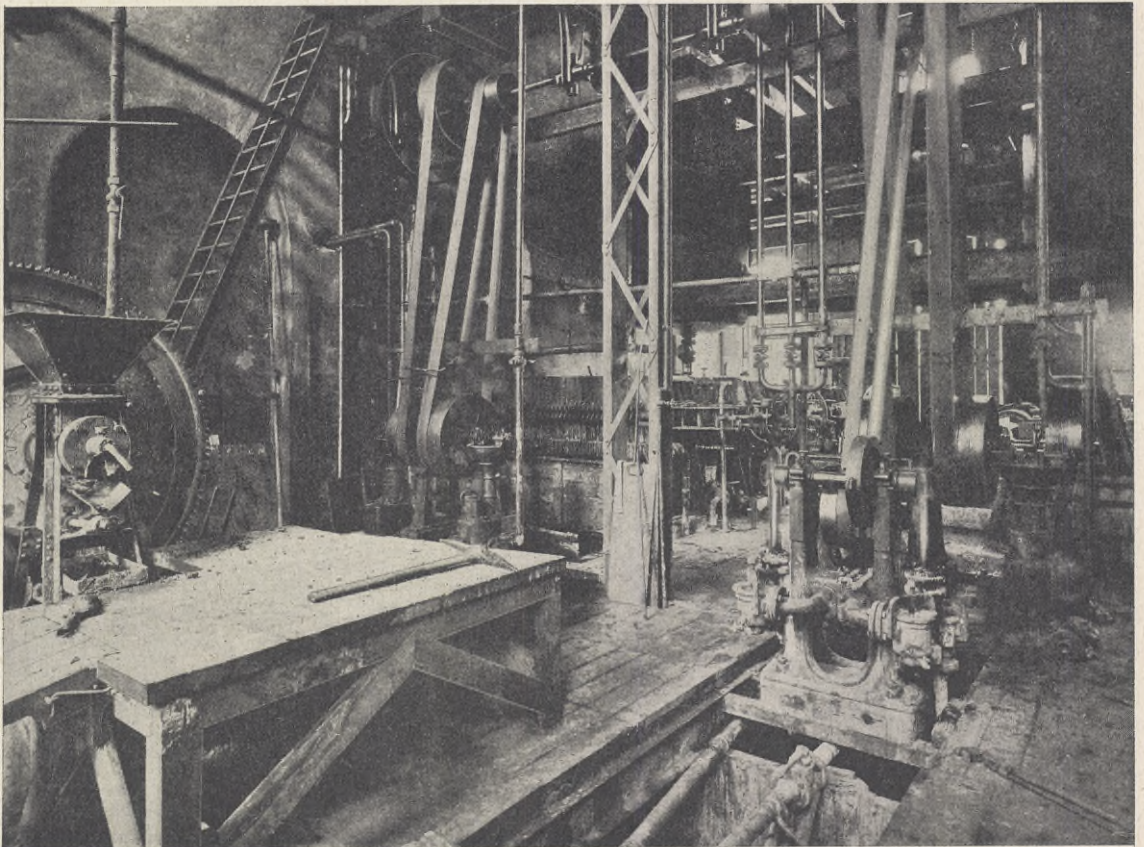

EXTERIÖR AF RADIUMFABRIKEN PÅ ISLINGE. Å foton synes föreståndaren d:r Gustaf Helsing.

Ända sedan den stund, då *radium* genom madame och professor Curies epokgörande undersökningar införlifvades med den medicinska vetenskapen, har den allmänna uppfattningen förbundit detta ord med några af naturens mest hemlighetsfulla och verksamma krafter. Det är ju ock obestridligt att radium genom sina underbara egenska-

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

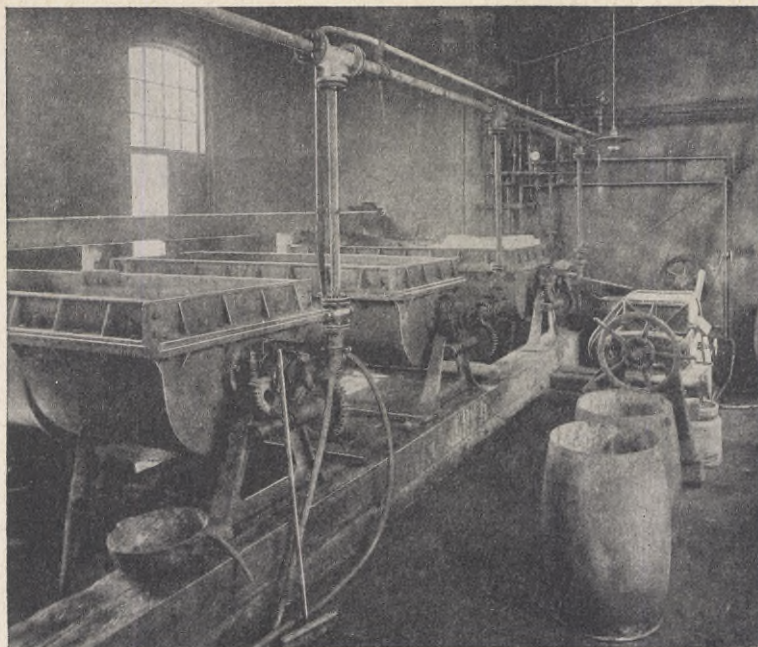
Kliché: Bengt Silfverparre.

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF

KVARNKAMMAREN.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Skån-Gbg.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

ANRIKNING AF KOLMASKAN.

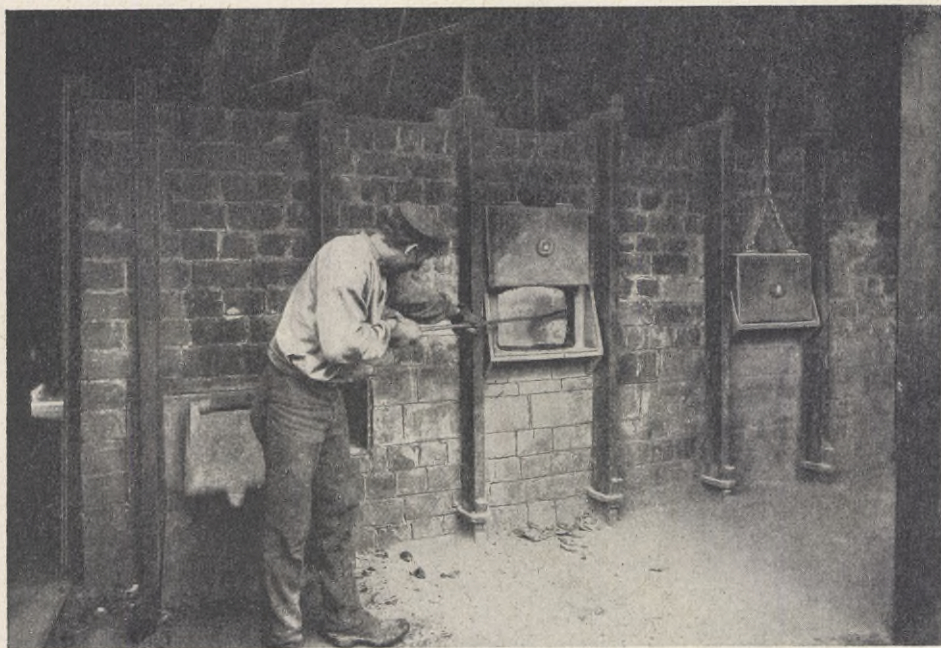
per måste utöfva en fascinerande inverkan på en hvar som närmare hör dem omtalas, så mycket mer som dess mystiska kraft emanerar ur kvantiteter som praktiskt taget äro ovägbara men det oaktadt knappt för-störbara. En kvantitet på 5 centigram t. ex., det mesta hvarmed man utan risk kan handskas, bevarar genom årtusenden sin trolldomsmakt och intresset faller ej vid upplysningen att denna vikt betingar för närvarande ett pris af 20 tusen francs (= 14,500 kr.).

För Sveriges vidkommande har *radiumtillverkningen* upptagits af en fabrik vid *Islinge* på Lidingö, hvarifrån i dagarna den första leveransen blifvit gjord. Rå-

materialet utgöres af s. k. kolmlin-ser, ett bituminöst ämne, som ligger lagradt i vissa bergarter och som i detta fall erhålles från fyndigheter vid Billingen, där 30—40 man verkställa brytningen, som så småningom beräknas gifva 3—4 tons kolm pr dag. Den svenska kolmen har visat sig afgjordt bättre än de råvaror, man först försöksvis tog in från Amerika och Australien. Gången af fabrikationen är följande: Först brännes kolmen, inom parentes i samma ångpanna som lämnar kraft till driften, hvarefter askan förmales för att därpå införas i en smältugn där den behandlas med vissa kemikalier. Denna massa aftappas, får stelna och males på nytt, denna gång tillsammans med vatten, hvar-på produkten slammes i olika ci-sterner och slutligen, sedan kemika-lier än ytterligare tillsatts, hamnar i filtreringskar där vattnet frånskiljes — återstoden utgöres då af en svart-grå deg. I dylikt tillstånd går massan, som nu består af barium-radium sulfat, in i laboratoriet där

EN LINS AF MA-TERIALET KOLM, HVARUR RADIUM FRAMSTÄLLES.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF

den öfverföres till barium-radium klorid, ur hvil-ken genom uppre-pade destillationer den slutliga produkten 5 cen-tigram radiumsulfat afvinnes. Den-na dyrbara kvan-titet förpackas sedermera i en pla-tina-iridiumtub och öfversändes till radiumbanken i Paris, hvilken monopoliserat för-säljningen.

Fabrikationen vid Islinge ledes närmast af dok-tor G. Helsing.

SMÄLTUGN FÖR KOLMASKAN.

Klické: Bengt Silfverparre.

HENNING MATZEN †.

En af de främste på den nordiska rättsvetenskapens område, ledamoten af den permanenta internationella skiljedomstolen i Haag och ordföranden i den svensk-norska renbeteskommissionen, professorn vid Köpenhamns universitet, d:r juris *Henning Matzen* har den 18 juli aflidit. Dödsbudet kom så till vida icke alldeles oväntadt, som prof. Matzen i verkligheten aldrig blifvit fullt återställd efter en svår sjukdom, hvilken han för ett par år sedan genomgick. Under det danska riksriksrättsåtalet hade han sålunda måst intaga sängen med undantag endast för den tid, han hade säte i domstolen. Dödsfallet inträffade i Ronneby, där han i år som flera gånger förut sökt återhämta krafterna.

Henning Matzen härstammade liksom så många andra af Danmarks bäste män från Sönderjylland. Född den 28 december 1840 i Satrup där fadern var väfvare, kom han med sin äldre broders hjälp i åtnjutande af skolundervisning i Flensburg, hvarifrån han 1859 dimitterades som student till Köpenhamn. Här aflade han efter 4½ års studier fullständig juridisk ämbetsexamen och besvarade 1867 universitetets rättsvetenskapliga prisuppgift på ett sätt, som från juridiska fakulteten inbragte honom vitsordet, att hans lösning af densamma vida öfverträffade det för erhållandet af guldmedaljen erforderliga. Härmed var i själfva verket hans inträde i fakulteten som lärare också gifvet, och när kort efteråt den lärostol blef ledig, hvarifrån den offentliga rätten plägat föredragas, hölls den obesatt, tills Matzen efter en utländsk studieresa 1870 kunde utnämnas till dess innehafvare.

Härmed var grunden lagd till en sällsynt omfattande juridisk forskningsbana. Matzens hufvudverk ligger helt visst på rättshistoriens och statsförfattningsrättens område. Inom den förra lämnade han knappt någon del af den danska rätten oberörd; i den senare skapade han ett monumentalt verk, som länge skall öfverleva honom. Men därjämte hann han utsträcka sitt skarpsinne och sitt intresse till så vidt skilda grenar af rättsvetenskapen som folkrätt och kyrkorätt på den offentliga och sakrätt på privaträttens område. Dessutom deltog han i lagstiftningsarbete; bl. a. har han sin betydande andel i den gällande, för samtliga tre nordiska riken gemensamma sjölagen.

Med Matzens insatser på det rättsvetenskapliga området täfla de, han gjort på politikens och den internationella rättskipningens. Som politiker var Mat-

Efter porträtt.

HENNING MATZEN.

Klisché: Bengt Sjöförsvarer.

zen afgjord högerman; i striden mot folketingsparlamentarismen fann Estrup just i Matzens redan tidigare uppställda doktrin om konungens provisoriska finanslagstiftningsrätt som statsrättslig nödvärnsrätt sin juridiska stödjepunkt. I det parlamentariska lifvet blef Matzen än vidare högerpartiets entusiastmerande organisatör ute bland valmännen på samma gång som dess skicklige ledare i det danska öfverhuset. Sedan konungamaktens absoluta motstånd mot folketingsparlamentarismen på 1890-talet visat sig ohållbart och Estrup föranledts att träda tillbaka, afträdde Matzen tillika från sitt ledarskap, men hedrades till gengäld af landstinget ge-

nom att år efter år beklädas med den förmånliga ställningen som dess formand (talman).

Redan tidigt hade Matzen blifvit sitt lands representant vid förhandlingar på den internationella rättsbildningens område och fått en plats i det högt ansedda internat. folkrättsinstitutet. I den permanenta skiljedomstolen i Haag fick han från början säte och det är ännu i friskt minne, huru som han kom att intaga ordförandeplatsen i densamma första gången den trädde i funktion.

Det är klart, att meningarna skulle vara delade om en person, hvilken i så hög grad som Matzen tog del i det politiska lifvet och det agitatoriska arbetet. Men i en punkt äro de samstämmige: i erkännandet af hans oegennyttia och fosterlandssinne. "En så ansedd jurist som han var och dessutom universitetsprofessor", skrifer vid hans frånfälle en af hans skarpaste meningsmotståndare, "skulle alla gyllene uppdrag i banker, aktiebolag och försäkringsbolag ha tillfallit honom, om han velat. Men han ville icke. Han höll sin väg ren". Icke minst detta länder hans minne till ära.

DEN FÖRSTA SVENSKA TRÅDLÖSA TELEGRAFSTATIONEN I ALLMÄNHETENS TJÄNST öppnades den 15 juli i Karlskrona, i det att flottans gniststation därstädes då blef tillgänglig för allmän korrespondens. (Foto Eurenus, Karlskrona)

Den 19 juli firade hela Tyskland med mycken högtidlighet 100-årsminnet af drottning Luises af Preussen död.

Få drottningar, om någon, ha varit så afhållna, ja afgudade af sitt folk som hon. Hennes skönhet och godhet, älskvardhet och flärdfrihet, huslighet och välgörenhet prisades af alla — djupt i sitt hjärta bevarar tyska folket minnet af "Preussens skyddsängel", hvars rykte den store Napoleon förgäfvades gjorde allt att nedsudla.

TILL 100-ÅRSMINNET AF DROTTNING LUISES AF PREUSSENS DÖD: Félicité Tassaerl's pastellmålning af drottningen som 21-årig

Efter fotograf. Kliché: Bengt Silfverparre. REPUBLIKEN ARGENTINAS NYVALDE PRESIDENT, SAENZ PENNA (X), f. n. på besök i Europa.

Den brittiske ambassadören, *markisen af Northampton*, som för franska republiken notificerat konung Georg V:s tronbestigning, säges där ha fått ett något kyligt mottagande.

Det anses nämligen i Frankrike att man kunnat ha anspråk på en mera framstående ambassadör än lord Northampton, då t. ex. lord Roberts sändes till Berlin och lord Rosebery till Wien.

Och detta upphjälpes icke däraf, att republikens regering erhållit notifikationen allra först.

Efter fotograf.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Bilden t. h. DEN ENGELSKA UTOMORDENTLIGA AMBASSADEN i Paris till notifierande af konung Edwards död: *Markisen af Northampton*, ambassadens öfverhufvud (hälsande).

Efter fotograf.

Kliché: Bengt Silfverparre

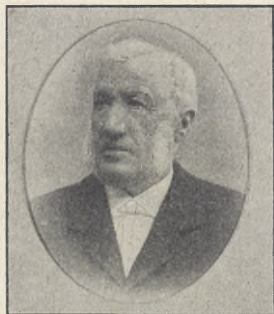
Bilden nedst t. v.: DEN FÖRSTA TEATERN I MONTE-NEGRO: I dagarna har det lilla furstendömet — hvars regent som bekant i augustitänker låta proklamera sig som konung — fått sin första teater. Befolkningen är mycket stolt öfver sin nya "hofteater".

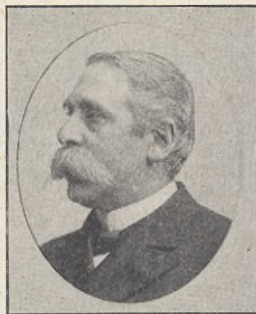
JOHAN SELMER den framstående norske kompositören, som nu aflidit.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

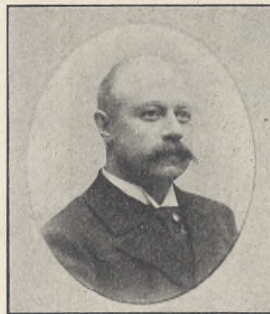
* Data å nästa sida.

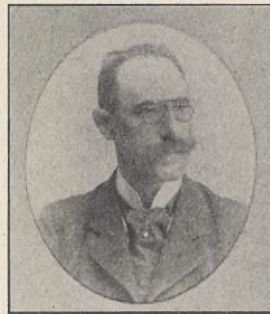
P. J. RAPP.
Byggmästare. — Göteborg.
90 år 15 Juli.*

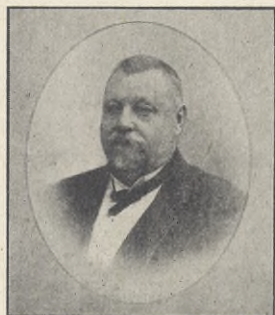
C. J. W. SCHUMACHER.
Fabrikör. — Stockholm.
70 år 16 Juli.*

E. V. ENGWALL.
Grosshandlare. — Gefle.
55 år 13 Juli.*

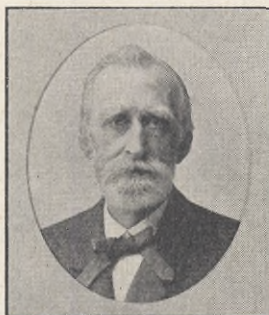
G. T. LUNDBERG.
Redaktör. — Laholm.
50 år 19 Juli.*

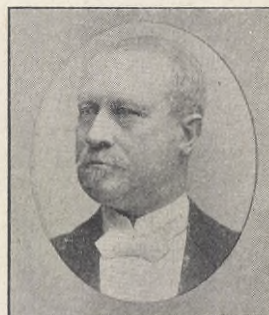
P. G. PETERSSON.
Häradshöfding. — Svanesund.
75 år 19 Juli.*

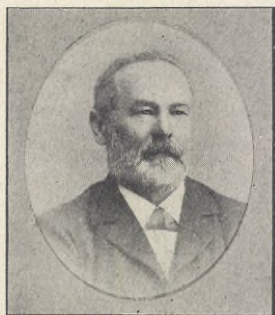
A. F. T. MOBERGER.
F. d. Provinsialläkare. —
Högsby. 75 år 18 Juli.*

J. L. HUMBLE.
F. d. Lektor. — Stockholm.
75 år 16 Juli.*

C. M. ÅHLUND.
Major. — Munkedal.
60 år 18 Juli.*

A. F. STENSTRÖM.
Apotekare. Innehafvare af
Sandvikens apotek. 70 år 5 Juli.

R. H. A. GYLLENCREUTZ.
Provinsialläkare. — Boxholm.
60 år 14 Juli.

G. A. AHLSTRAND.
Borgmästare. — Umeå.
50 år 12 Juli.*

F. G. ENGSTRÖM.
Komminister. Nyvald led. af
Riksd. A. K. — Lur.*

J. A. Z. WITTLÖCK †.
F. d. regementsläkare. — Vexjö.
F. 28. † 4 Juli.*

J. EKELUND †.
F. d. kronofogde. — Jonstorp.
F. 29. † 18 Juli.*

K. N:SON FAHLBECK †.
Bruksägare. — Kopparberg.
F. 53. † 1 Juli.*

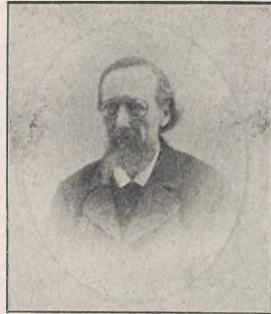
C. H. A. BLUM †.
Öfverstelöjtn. vid K. Norrbot-
tens reg. — Hagby, Folkesta.
F. 60. † 2 Juli.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data här nedan.

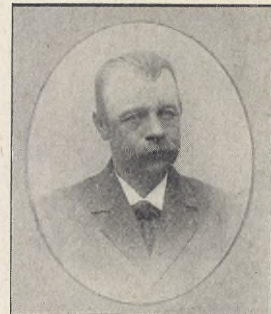
F. A. UNGE †.
Tullfövaltare. — Sundbyberg.
F. 33. † 8 Juli.

A. G. ENGBERG †.
Skriftställare. — Rönninge.
F. 37. † 4 Juli.*

M. A. KARLSON †.
F. d. skolföreståndare.—Roma,
Götaland. F. 42. † 3 Juli.*

P. A. RUNDQVIST †.
Kustbevakningsförmän. —
Mörbylånga. F. 51. † 10 Juli.*

PHILIP RAPP. F. i närheten af Mannheim i Baden, kom R. efter studier vid arkitektskolan i Holzminden, Braunschweig, till Göteborg 48. Svensk medborg. 51, s. å. burskap som mur- och byggmäst. i Gbg. Har uppfört en mängd af stadens offentliga äfvensom privatbyggnader. — Varit led. af stadsfullmäktige och drätselkammaren. — Egare af Torpa Tegelebruk i Efsborgs län.

WILHELM SCHUMACHER. F. i Köpenhamn, var S. i unga år elev vid handelsakad. i nämnda stad, men kom i början på 60-talet till Stockholm, där han 63 grundlade Danska Ängbageriet, hvars innehafvare han alltjämt är. Svensk medborgare 63, burskap som borgare i Stockholm 64. Led. af Jakobs församlings kyrkoråd sedan 97.

ERNST ENGWALL. Delegare sedan 86 i grosshandelsfirman Vict. Th. Engwall & Co. (import af spannmål, kolonialvaror, viktualier m. m.) i Gefle, 05 ombildad till Import A.-B. Vict. Th. Engwall & Co., hvars verkst. direktör E. är. Styr.-led. i Johannedals Trävaru A.-B., Lysoljehimport A.-B., Gefle Manufaktur A.-B., Ångfartygs A.-B. Gefle, Gefleborgs Ensk. Bank, Korsnäs Sägverks A.-B. A.-B. Gefle Valskvarn, Gefleborgs län sparbank. Led. af stadsfullmäktige sedan 89, drätselkammaren 88—08, Borgarskolan 95—05, ordf. i Gefle köpmannaförening sedan 1900, v. ordf. i Handelskammaren i Gefle sedan 07, led. i Handels- och sjöfartsnämnden sedan 1900, Handelsföreningen sedan s. å.

HEO LUNDBERG. Stud.-ex. 81. Lärare vid Varbergs lärov. 83—85. Publicistisk verksamhet sedan 88. Grundare af den i Laholm utkommande tids. Sydhaland (93), hvars red. och utg. L. alltjämt är; eg. af Sydhalands tryckeri och af Theo Lundbergs boktryckeri. — Led. af stadsfullm., rådmän; flerårig ordf. i Laholms föreläsningförening.

GULDBRAND PETTERSSON. Stud. 54, ex. till rättegångsv. 58, e. o. not. i Göta hofrätt 59, v. häradshöfd. 63, häradshöfd. i Orusts och Tjörns doms. a 80—05. Tillsyningsman vid kronohäktet på Svanesund 80—1900

ARVID MOBERGER. Stud. 54, med. lic. 62. T. f. prov.-läk. i i gsbv distrikt. Kalmar län, s. å. och ordinarie därstädes 62—95. Led. af Högsby sockens kommunalnämnd och skolråd. — Ordf. i Högsby Friförsamling.

JULIUS HUMBLE. Stud. 52, fil. dr. 62. Lektor i levande språk vid Högre lärarinneseminariet i Stockholm 66—03; rektor därst. 79—89. Utg. af pedagogiska skrifter samt översättningar.

MATHIAS AHLUND. Stud. 72, u.-lättn. vid Bohusläns reg. 74, kapten 93, afsked ur aktiv tjänst 03, major i armén 04, t. f. domänintendent i Göteborgs och Bohus län 99. — V. ordf. i Foss kommunalstämma 88—92, landstingsman i Gbg och Bohus län 91—92, sekr. i Gbg och Bohus läns hushålln.-sällsk. 99—04, v. ordf. i samma sällsk. sedan 07. Ordf. i Gbg och Bohus läns skogsvårdsstyr. sedan 04. — Arrenderar Nordbergska titfärens egendom Lilla Foss vid Munkedal.

ALBIN AHLSTRAND. Stud.-ex. 80, ex. till rikets rättegångsverk 84, v. häradshöfd. 87, auditör vid Västerbottens reg. 91, borgmästare i Umeå 92. — Flerårig landstingsman; led. i byggnadsstadgekommittén och hälsovårdsstadgekommittén. Led. af Riksd. A. K. sedan 02 som repr. för valkretsen Umeå—Skellefteå—Piteå. — Styr.-led. i Umeå Byggnads A.-B., Badhus A.-B., Elementarlärov. för flickor m. fl. — Delegare i A.-B. Näslands möbelfabrik och jernaffär i Umeå. — Egare af hälften i egendomen Bäcksjön i Umeå socken m. m.

GEORG ENGSTRÖM. F. 65, stud.-ex. 85, prestvigd 95, föreståndare och förste lärare vid Göteborgs barnhus 1900, konsistorieamanuens i Gbg 01, komminister i Lur sedan 06. — Ordf. i Lurs församlings kyrko- och

skolråd samt kyrkostämman sedan 06; landstingsled. 10; ordf. för valnämnden i Lurs kommuns valdistr. I dagarne vald till led. af Riksd. A. K. för Norrvikens domsaga.

JOHAN (JANNE) WITTLÖCK †. Stud. 47, med. lic. 56, kir. mag. 57. T. f. andra bataljonsläk. vid Jönköpings reg. s. å., andra bataljonsläk. vid Kronobergs reg. 62 och första bat.-läk. därst. 72—87; järnvägsläk. vid bandelen Lamhult—Vislanda 66—73; reg.-läk. i Fältläk.-kåren 84—87. Led. af stadsfullm. i Vexjö under många år till 92. Led. i styr. för Vexjö—Alfvesta järnväg, samt i styr. för Skånes ensk. banks afdelingskontor i Vexjö. — Led. af styr. för "Föreningen för Smålands förnämnen och kulturhistoria". Framstående arkeolog, lyckades W. sammanföra en stor och synnerligen värdefull samling af förhistoriska föremål från Varend. Hufvudsakligen på basis af denna utgaf han "Jordfynd från Varends förhistoriska tid". Större delen af samlingen donerad 1890 till "Föreningen för Smålands förnämnen och kulturhistoria". — Invald i Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, Nordiska oldskriftsällskapet i Köpenhamn m. fl.

JÖNS EKELUND †. Kronolänsmänsex. 51, kronolänsmän i Luggude härads norra distr. 55, t. f. kronofogde i Luggude härads fogderi 76—84, ordn. därst. 84—08. Sedan 63 rättsens ombudsman i konkurser. Ordf. i Luggude härads vägstyr., k. bifides ombud i bank- och spritbol., ordf. i tingshusbyggn. styr., mångårig ordf. i Kullens sparbank och Luggude härads brandstods-nämnd; led. i styr. för h. folkskolan i Jonstorp, bankinspektör m. m.

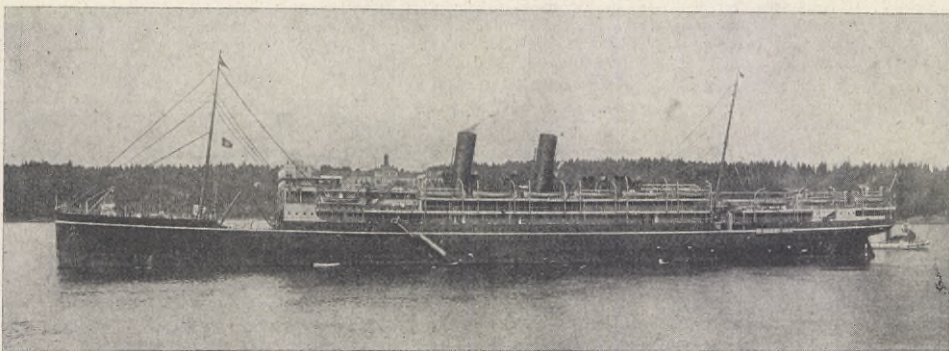
KARL N:SON FAHLBECK †. Efter avslutade förstudier genomgick F. Falu Bergsskola; därefter ingenjör vid Nyhyttan, Klosters bolag, Bångbro Rörverk, Mölnbacka samt Sjönerfors Bruk. — Grundlade 96 firman K. N:son Fahlsbeck (jernmalmsbrytn., jerntillverkn., sågverk, hyfveri, export af malmer, jern och stål). — Ordf. i Nya Kopparbergs härads vägstyrelse, och ordf. i Kopparbergs byggnadsnämnd under flere år. — Ordf. i styr. för A.-B. Nya Kopparbergs Bergslag sedan 05; ordf. i styr. för A.-B. Hörks Masugn sedan 06.

AXEL ENGBERG †. Stud. 53, fil. kand. 65. Var medl. i det af Dietrichson stiftade "Namnlösa studentsamfundet" bland hvars fåtal medlemmar befunno sig män sådana som Snolisky, Wirsén, Wikner, Hans Forsell, E. D. Björck, Bäckström, Fjalar och Klockhoff. Utgifvit sorgespelet Brutus, skrifvit teaterpjesen Örm i myrstack (uppförd 75). Framstående översättare, har E. till sv. språket öfverflyttat Paul Heyeses noveller i 9 band (utkommo 86—88) och Thackerays "Snobbarnes bok" m. m. — Medarb. i Ny Illustr. tidning 70—81.

AUGUST KARLSON †. Folkskollärare. 69. Lär. först vid Strömstads stads folkskola och därefter vid Prins Carls uppfostringsanst. i Stockholm (till 72); skolförest. vid Söderhamns stads folkskola 72—98. Därefter landtbrukare i Roma, Götaland. — Mångårig led. af stadsfullm. och ordf. i fattigvårdsstyr. i Söderhamn. — Ordf. i kommunalstämma och nämnd i Roma. Ordf. i Söderhamns missionsförening, led. af Helsinglands Ansgariförenings styr.; senare ordf. i Gotländska missionsförbundet.

ALFRED RUNDQVIST †. Styrmansex. 75, kapten- och ångbåtsbefälhav. ex. 76, e. o. kustroddare i k. tullverket s. å., öfvertog samtidigt befälhavarepost å segelfartyg; kustsergeant i Gråsgård, Öland, 82—92, i Mörbylånga 92—10. — Ordf. i hamnstyr. och valnämnden i Mörbylånga, led. af kommunalnämnden och fattigvårdsstyr. därst. — Verkst. dir. i Södra Ölands järnvägs- A. B., ordf. i styr. och verkst.-dir. i Mörbylånga spirituosablag, led. af styr. och verkst.-dir. i Bank A. B. Södra Sveriges kontor i Mörbylånga.

Ett af de ståltigaste fartyg som besökt Stockholm är den stora engelska turistångaren "Mantua", som i dagarna, på lusttur London—Bergen—Kristiania—Stockholm—Köpenhamn—Amsterdam—London, besökt vår huvudstad. Turisterna äro 240 — det finns plats för 600 — och besättningen 330 man. "Mantuas" tontal är 11,000.

Foto, Ahlberg & Freinitz, Stockholm.

Kiköhd: Bengt Sjöfverparne.

ENGELSK JÄTTEÅNGARE PÅ STOCKHOLMSBESÖK.

A.-B. Foto. Eskilstuna.

Kliché: Kon. A.-B. Bengt Sjöfversparre Stlm.—Gbg.

FRÅN DEN VÄLDSAMMA CYKLONENS I MÄLARTRAKTERNA, DEN 20 JULI, HÄRJNINGAR: I Nyby. I bakgrunden synas spillrorna af Nyby bruks stations godsmagasin — stolparna och bråten i förgrunden ha slungats ca 100 m. från magasinet.

Skansen har i dagarne gjort ett nytt förvärf, i det den utländska faunan riktats med en *mungo* (af mangustsläktet, *Herpestes*).

Mungon kommer från Indien, där dessa djur äro ytterst vanliga såsom husdjur, särskildt i europeiska familjer. De göra nämligen stor nytta genom att döda de farliga ormar man har så godt om i Indien.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöfversparre.

MUNGON, SKANSENS NYA FÖRVÄRF.

Redaktionén af HVAR 8 DAG ansvarar för emottagna manuskript **endast om 20 öre i frimärken åttfölja desamma.**

Manuskript läsas i tur med förut inkomna och honoreras omedelbart efter införande.

VECKANS DAGAR

18 juli. Förklarar K. kommerskollegium ryska guvernementet samt staden S:t Petersburg smittade af *kolera*; karantäns- och observatorieanstalterna å Juniskären utanför Sundsvall, Arkö-sund, Södermanlands och Östergötlands skärgård samt Siite på Gottland öppnas.

19 juli. — Meddelas att *fransmännen i Marocko* lidit ett kännbart *nederlag* mot de infödde. — Å *Irland* timar en svår *järnvägsolycka* vid Roscrea; öfver hundra personer skadas. — Öppnas i Kristiania *Spetsbergskonferensen*.

20 juli. Under ett åskväder, som drager öfver Mälartakterna, anställer samtidigt en våldsam *cyklon*, gående söder-norr, stor förödelse.

21 juli. Har *svenska museimannaföreningen* årsmöte i Strängnäs. — Inledes *Göteborgs k. segelsällskaps stora jubileumsregatta* med en välkomstfest i Längedrag för samtliga i regattan deltagande seglare.

— Meddelas att den *engelska järnvägsstreckjen*, som under den korta tid den pågått antagit oroväckande dimensioner, nu bilagts.

22 juli. — Aflider i Venedig den framstående norske kompositören *Johan Selmer*. — Bilägges den stora *kanadensiska järn-*

vägsstreckjen. — Som ledare för *sammansvärjningen mot ungturkarne* häktas i Konstantinopel f. storvisiren Firid Pascha. — Rasar öfver större delen af Tyskland samt betydande områden af Frankrike, Schweiz och Italien ett orhördt våldsamt *oväder*.

23 juli. Begås i Barcelona ett *attentat* mot f. ministerpresidenten *Maura*, som lindrigt såras.

24 juli. Öppnas i Göteborg den tredje svenska *sjukkasenkongressen*.

— I distriktet Ontario i *British Columbia* rasa, enligt hvad telegrafiskt meddelas, våldsamma *skogseldar*, som anställt fruktansvärd skada. — Från Tokio meddelas, att ångaren "*Tetsu-reitmaru*" *förolyckats*, hvarvid 200 passagerare tros ha förolyckats.

INNEHÅLL

Ludvig Norman. — Spetsbergskonferensen i Kristiania. — Svenska bilder för dagen. — Göteborgs Kungliga Segelsällskaps stora jubileumsregatta. — Prins Eugens sommarbostad. — Sveriges första radiumfabrik. — Henning Matzen f. — Brokigt utomlandsnytt. — Veckans Porträttgalleri: — Engelsk jätteångare på Stockholmsbesök. — Veckans dagar.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskild medgifvande förbjudes vid laga påföljd.